

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagykereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetésdíjak és reklamatiók küldendők.

BÉKEÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —

fél „ . 3 frt —

negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Válasz a válasza.

Mondám és ismétlem, hogy korunk gyakorlati iránya, és ez bizonyos határokig helyesen is van így. Azonban még egyszer és újból mondom, hogy ez csak bizonyos határokig vihető a nélkül, hogy magasabb érdekeket ne áldozunk fel a gyakorlati, mondhatnám anyagi iránynak.

Hogy Csaba fekvését tekintve inkább van hivatva a megye központjává lenni, ezt csak az merné tagadni, ki elég bátor volna állítani, hogy kétszer kettő nem négy. Az is tény, hogy Csabának vasuti összeköttetése Gyula felett elvitatlan előnyök teremtettek számára. De még abból, hogy Csaba a megyének forgalmi középpontja, egyáltalán nem következik az, hogy magában rejti egyúttal mindazon elemeket, melyeket egy leendő megyei középpontban látni óhajtanánk, és mert forgalmi középpontja egyúttal politikai középpontja is legyen. E kettő között még bizonyos űr marad fenn s azon helyé leendő az előny, mely ez űrt jobban tölti be.

A Csaba előnyére írt cikk írója [R] bizonyos hely missióját s ezzel jövőjét, forgalmi eszközei és kereskedelmét teszi függővé. Ezt mi is elfogadjuk bizonyos határig, és mert elfogadjuk elemezzük elfogulatlanul a dolgokat. A forgalmi eszközök magukban véve még nem elegendők arra nézve, hogy bizonyos hely kereskedelme emelkedjék; hanem szükségkép megkívántatik, hogy legyen szükséglet, melyet a forgalmi eszközök segé-

lyével fedezni kell, — szükséglet pedig csak ott van, hol ezt valamely hely lakosságának anyagi, mint szellemi fejlődése igényli. Csaba városának tulnyomólag mezői gazdálkodással foglalkozó lakosságában még nem emelkedett az élet magasabb szükségletei iránti érzék azon fokra, a mely fokot az már Gyula lakosságánál észlelhető, és mert nem emelkedett, következik, hogy igényei is sokkal egyszerűbbek s ennél fogva kereskedelme csak az aránylag csekély számú per eminentiam, ugynevezett értelmiség szükségletének kielégítésére van utalva. — Itt rejlik szerintem annak oka, hogy Gyulának kereskedelme, annak úgy bel-, mint külterjét tekintve, Csaba városa évek óta fenálló előnyei dacára is, emennek még mindig jóval felette áll, miről bárki is meggyőződhetik, ki a két város forgalmi főtérére csak egy futó pillantást vet. Ennélfogva áll, hogy Csaba mellett a forgalom élénk és erős, de e forgalom hatását Csaba kereskedelmi felvirágzása jó formán alig érzí; Csaba belüzletforgalma vele alig lendült valamit, és nem is fog lendülni mindaddig, míg az emelkedő kereslet, a kínálat emelkedését nem voja maga után. Felhozható még Gyula előnyére országos vásárainak a csabai országos vásárok feletti aránytalan élénksége és népessége, melyek mellett a csabaiak alig említhetők. Mindezekből szerintem egyszerűen következik az, hogy Gyula lakosságában erősebb a fogékonyság az ipar- és kereskedelem iránt s hogy Gyula, a mint ma a dolgok állanak, e tekintetben

előnyben van vetélytársa felett s ma még e szempontból tekintve is a dolgokat, jobban beillik a megye székhelyének.

Egyébiránt én megvallom a dolgokat ily mercantil szűkkeblűséggel mérlegelni nem óhajtom s habár megengedem, hogy úgy kényelmi mint gazdasági tekintetek Csaba előnyére szólnak, de ezen kényelmi tekintetek ellenébe állítható egy másik tekintet, melyet nekünk elhanyagolni nem szabad. Minket magyarokat — és még egyszer inotálom e szót: magyarokat, annyi küzdelem és hányattatás között, annyi bel- és kül ellenség ellenében történelmi multunkra s e multban gyökerező jogainkra történt szerencsés hivatkozás mentett meg.

Ha valaki a multban gyökerező e jogok egyes gyökszárait akár in toto akár in partibus, kényelmi vagy más egyéb tekintetekből könnyelműen tépdeli: megingatja vele azon talajt, melyen eddig meglehetősen biztosan állottunk meg. Gyulának történelmi multja van, tereit nem egyszer áztatá a török iga lerázásért folytatott harcunkban elesett ősök vére, századok óta székhelye volt a megyének; Csaba egy ifjabb sarjadék, mely habár egy tartós élet minden kellékeivel bir is nem követelheti, hogy kedvéért az idősb testvér jogairól amugy könnyedén mondjon le. És én részemről megvallom, ezt specias helyzetünkben annyira fontosnak tekintem, hogy ezt sem kényelmi, sem gazdasági, sem más egyéb tekinteteknek feláldozni nem óhajtanám; annyira fontosnak, hogy a sentimentalitás

TÁRCA

Lapjaink s a magyarnyelvtan.

A németesítés ellen mostanában annyiszor irtak lapjaink, hogy az e tárgyban most még fölszólalókat az olvasó közönség aligha méltatja figyelmére. Annyi bizonyos, jól nagyító üvegeket használtunk; szerencsésen föl is fedeztük innár más szemében a szálkát; épen azért ideje is volna talán, hogy észrevegyük magunkéban a gerendát. Az a gerenda pedig ugyancsak nagy darab: nem csoda, ha megakadályozta tisztán való látásunkat. Pedig mitsem vesztenénk, ha mindjárt egy kicsi szálka lenne is belőle; annyi bizonyos, hogy nyelvészetünk épülete ez által még nem dőlne össze; sőt alapos gyanum szerint, nyerne is vele.

Jól összeszidták a lapok azon lelkiismeretlen, hazai-illetéleg nyelváruló embereket, kik a mi édes honi nyelvünket idegennel a némettel cserélték föl s oda hatottak, hogy mást is példájok követésére indítsanak. Hanem úgy jártak, mint Toldy Ferenc, ki — gondolom az 1841-ki — Atheneumban a „c” helyességét egy alapos „cz”-s cikkben bizonyította be. Ők is nekironának holmi kereskedőknek, kik fizleti nyelvtől azt használják, melyet vevőik leginkább beszélnek; hanem az természetesen nem hiba, ha ők, gyakran egészen magyartalan, nyelvtanellenes cikkeikben öntik ki hazafiai haragjokat.

Nagyon jól mondja Budenzünk, hogy nyelvün-

ket első sorban az irodalmi férfiak rontják. Elmult azon korszak, midőn íróink — ugyszólván, kivétel nélkül — műgonddal készítve adták sajtó alá műveiket. — Igaz, hogy több jó, több helyes volt e kevésben, mint van most a sokban. Az ő működésüket bizonyos féltékenység, aggodalom jellemzi: mint ez egy nyelv átalakulásának, jobban mondva; újjászületésének korszakában rendesen történni szokott; nem egyszer estek tehát tulzásba, — de tudtak is aztán egy-egy kölcsényt teremteni. Nem volt az akkor divatban, hogy „nagy”-nak, „jeles”-nek s más e féltének nevezzenek mindenkit, kinek tollából a lapok közölhetőnek találtak egy pár cikket. — Azonban „korunk a haladás kora”: mint ezt minden újdonsült író első munkájának bevezető soraiban olvashatjuk. Ha fölveszi az ember, nem is olyan nehéz a XIX. század második felében halhatatlanná, ismertté, vagy pedig a sok cikkezés folytán, az olvasó közönség által megunttá lenni: csak legyen eléggé rettentetlen lelkünk, melyet egy-két lefűző szerkesztői üzenet nem kerget a kétségbeesés honába. Utoljára csak beválik valami töltlen is, s a magunkhoz hasonló szellemóriásokkal teremtünk oly nyelvet, melynek rendbehozására kevés volna egy új Kazinczy.

Rövidebben szólva: mai nap nem azon érzet és eltökélyes vezetési íróink legnagyobb részét nyilvánosság elé, hogy komolyan és hivatásának megfelelőleg a nyelvvel, mint fegyverrel küzdjön a sokaság javára, hanem: hogy legyen neve, legyen kereset-forrása, — ha nem viszi is többre a fir-

késztségénél. — Ezek irataiban keressünk műgondot? Reáérnek-e? Hiszen az idő pénz, csakugyan pénz s ők a szerkesztőktől annál több pénzt kapnak minél többet irtanak, minél többet gyártanak, — minél rövidebb idő alatt! Hja, az időszi irodalmat most nem egy-két lap képviseli, mint a boldogemlékü Kulcsár s a többi idejében: ma sok munkatársra van szükség s e sok munkatársnak legyen, minél több keze, hogy a lap hasábjai naponkint, vagy hetenkint beteljenek, — nem az olvasók szellemi javára, hanem az — előfizetési pénzért!

Beh elkélne mi nálunk azon korbács, mellyel Jézus a szentelt helyen üzérkedőket kiütötte!

Félek, eltérek a tárgytól, melyhez azonban a mondottak bevezetésül szolgálnak; s nem tehetek róla: hódolok az irodalmi divatnak, mely megengedi, hogy a bevezetés hosszabb, vagy legalább aránytalanul hosszabb legyen a tulajdonképi tételnél.

Már fen idéztem s azt hiszem, helyesen idéztem Budenz szavait, hogy nyelvrontókra legelőbb is az irodalmárok közt találunk. Ha az irány maga az ember: úgy keserűen kell elismernünk a valót, hogy alig van magyar író; mert ez esetben azok, kik nagy számmal létező lapjainkat tele értekeznek: maguk is csak számok, zérusok, kiket mi nem mondhatunk magunkéink. — Vigasztalást meríthetünk ugyan más nemzetek irodalmából, — csak hogy talán még létező jobb hitünket is leforrázza, hiszen a gondtalan, lelkiismeretlen munka nemcsak nálunk, — náluk is divatozik!

(Vége következik.)

és érzélgés vádját is eltűröm, ha e váddal a történelmi jogok megóvva maradnak.

Egyébiránt [R.] bennünket gyulaikat Pisa, Vence és más olasz városok példájával vigasztal, ha ugyan ezek példájában van valami vigasztaló. De miután épen Olaszország példáját idézé, ragadjuk meg idézetét, s ha ezt tesszük úgy találjuk, hogy az olasz is, mint más nemzetek a történelmi multat még sem tekintik oly csekélységnek, melynek áldozatot hozni érdemes ne volna. Miért hagyta el az olasz nemzet az olasz egység kivívásában magának nem csekély érdemeket szerzett Turint, miért hagyta el Flórencet, miért nem választotta a kies fekvésű tengerparti várost, Nápolyt, mely egy leendő világváros minden feltételeivel bír, és miért választotta Rómát a hét dombon ülő várost, mely e tekintetben az említettek közül egygyel sem versenyezhet? Talán azért, hogy győnyörködjék a pápa trónjának tömjén füstjében, vagy hogy példát mutasson arra, hogy két dudás még is csak megfér egy csárdában kivált ha a gyengébbnek dudálni nem szabad? Korántsem! az olasz nemzet jelenét és ezzel együtt jövőjét, e tényre összeakarja fűzni azon dicső multtal, mely a világot egykor, sőt a vallás terén később is uralt rómaiak nevéhez kötve van; jelenét és jövőjét akarja mintegy a multtal kapcsolni össze s ezzel kifejezést adni a történelmi mult s az ezekben gyökerező jogokbani ragaszkodásának és e tekintetnek nem csak hogy előnyököt áldozott fel, de egy talán ma még nem is sejtett küzdelem kesztyűjét is fölvevé. Tiszteljük ennél fogva a történelmi jogokat.

Egyébiránt ha minket gyulaikat vigasztal valami, vigasztalnak [R.] saját szavai. Azon cikkben ugyanis, melyben Csaba mellett mint leendő központ mellett plaidiroz, elsorolja, hogy mire van szüksége Csabának, mi kellene Csabán, hogy a megyének méltó központja lehessen, mily szép volna, ha Csabán volna a szarvasi főgymnasium, ha volnának intézetei, vagy ha úgy tetszik intézményei, melyek kedvéért a megyében szét szórt intelligencia és vagyonos osztály érdemesnek tartaná Csabán tömörülve együtt lakni, és hogyha mindezek megvolnának, Csaba volna a megyének legméltóbb székhelye. E szavakból vonható egyszerű logikai következtetés ennél fogva, hogy hangzik? Csaba illenék be, ha ez és ez volna benne feltalálható, a megye székhelyének; de miután sem ez, sem amaz benne fel nem lelhető, úgy a mint a dolgok ma állanak, Csaba a megye központjának nem illik be.

És miután az [R.] által kitűzött feltételek Csabán ma még hiányzanak, egyszerűen következik: hogy miután a mondottakon kívül a dolognak még temérdek áldozatokkal járó oeconomicus oldala is van, még az érvek egyensulya mellett is azon félnek kell nyertes perének lenni, ki intra dominium perel; vagy is: hogy maradjunk Gyulán.

Országgyűlés.

A pénzügyi bizottság keddi ülésében az igazságügyminiszter rendkívüli költségvetését tárgyalván, a nyugdíjakra nézve abban állapodott meg a bizottság, hogy azok függőben tartassanak míg a főszámszék a nyilvántartási jegyzékeket el nem készítette, melynek alapján aztán a bizottság legbiztosabban vél haladni. Az igazságügyminiszter egész költségvetésének befejezése után, a kereskedelmi budget került tárgyalás alá. Az általános tárgyalás megkezdésével élénk vita támadt Ghyecz Kálmán azon elvi indítványa fölött, hogy szemben a kilátásba helyezett difficittel, a bizottság ne bocsátkozzék jelenleg mindazon tételek tárgyalásába, melyek az 1871. költségvetésben megállapítottaknál magasabbra lettek előirányozva. A bizottság többsége azonban ellenkező nézetben lévén, hogy bár mindenütt a lehető takarékoskást szem előtt tartva, hanem azon tételknél a hol különösen az ipar- és kereskedelem előmozdítása céloztatik, a többletet, habár az az ország nagyobb terhelhetésé-

vel járna is, kész megszavazni. Ezzel befejeztetett az általános vita. A bizottság a részletes tárgyalást „központi igazgatás” főcímen kezdé meg. Mielőtt az ülés befejeztetett, a gazdasági tanintézetek fellett fejlődött érdekes eszmecsere, t. i. különösen hangsúlyoztatott azon mindenesetre épen nem kedvező körülmény, hogy ezen intézetek, melyek hivatása volna minden gazdaság téren felmerülő újabb mozzanatokat figyelemmel kísérve és ezek alapján haladva, mintegy kezdeményezője lenni a hasznos és célszerű újításoknak a mezőgazdaság felvirágzására, ez irányban semmit sem tesznek, és így kitűzött hivatásuknak csak egyoldalulag felelnek meg. Ezen eszmecsere képezte a mai ülés majdnem legérdekesebb részét, mely után a költségvetés tárgyalásának folytatása hétfőre halasztatott.

Franciaországi események.

A francia ministeriumok napról-napra mindinkább azon meggyőződésre jutnak, hogy Párist nem cserélhetik föl Versaillessal; így a közoktatásügyi ministerium néhány nap előtt egész esendben visszatért a fővárosba, — a tengerészeti ministerium szintén készül visszamenni a Concordia-térre, csak néhány magasb rangu hivatalnokot hagyván hátra Versaillesban, képviseltetése végett, — végre a külügyminiszter tudósítá a diplomatai testületet, hogy ő azt a régi szokás szerint ismét minden csütörtökön fogja fogadni, és pedig nem Versaillesban, hanem Párisban a Quai d'Orsayn. A mi az igazságügyi ministeriumot illeti, ennek első titkára ismét a Vendome-téren rendezkedett be. — A német-francia vámegegyezmény által előidézett nehézségek közelebbi elintézésére nézve a kilátások mindinkább javulni kezdenek. A jegyzék, melyet Pouyer-Quertier pénzügyminiszter ez ügyben Berlinbe küldött, ott jó fogadtatásra talált, és az értekezlet, mely mult hó 25-én Thiers és Arnim között folyt, szintén a nem sokára bekövetkezendő megoldást ígéri. Azon mód felől, hogyan fogna ez megtörténni, még nincsenek ugyan tisztában, de azt állítják, hogy Thiers az állandó bizottság utóbbi ülésében oly felvilágosításokat adott a kérdés állásáról, melyek oda mutatnak, hogy a szerződés szövege már meg van állapítva. Az „Independance”-nak is azt jelentik Versaillesból, hogy ezen ügy már elintéztetnek tekinthető. — A közoktatásügyi minister körlevele fegyelmi vizsgálatról és azok fenyegetés mellett megtiltja a tanítóknak a megyei főtanácsnok választásába való beavatkozást. — A honvédelmi kormány által eszközölt katonai kinevezéseket bíráló bizottság bevégezte munkálatait; a hadügyminiszter elrendelte, hogy a tábornokokra vonatkozó elhatározások azonnal vitessék keresztül.

Külföld.

A carlistáknak magától Don Carlostól rendelet érkezett, mely azt tartalmazza, hogy magukat egyelőre nyugodtan viseljék. A levél így hangzik: „Vettem a hozzám küldött felvilágosításokat, melyek mindinkább azt bizonyítják, mily nagy a te belátásod és a tevékenység, melyet a haditanács és a parancsnokló tábornokok kifejtettek. Kimerítő tudomást vettem az irat tartalmáról és azok szándékáról, kik azt aláírták; szem előtt tartom a te és a többi tekintélyes egyének észleléseit s tudom, mit gondolnak a határokon és Spanyolországban. Gondolkodtam ez ügy felett, s miután mindent fontolóra vettem, a következő határozatra jutottam: Hogy nincs elégséges eszköz a felkészésre, s hogy az alkalom a kísérletre nem kedvező. Midőn ezen határozatomat valamennyi „hatósággal” tudatom, parancsolom neked, juttasd tudomásukra, hogy akaratom munkálatainkat buzgón és erőlyesen folytatni. Mondd nekik, hogy eljövend az alkalom, s hogy ama napon vitézeknek, egyetértőknek és ébereknek kell lennünk. Don Carlos.

A török államban bizonyára csak ritkán fordul elő oly terjedelmes személyváltozás a kormány-

zat összes ágaiban, mint csak az imént. A belügyministerium teljesen meg lőn szüntetve, ellenben a nagyvezér mellé egy muteshar, al-államtitkár neveztetett ki Arisi bey személyében, ki a belügyekről fog gondoskodni. A tartományi kormányzókat illetőleg szintén számos áthelyezés, fölmentés és kinevezés történt. Az államtanács elnöke, Kiamil pasa havi fizetése, ki kivételesen megmaradt állomásán, 25,000 piasterrel fölemeltetett; Essad pasa, az ujon kinevezett hadügyminiszter, a gyémántos Osmanie-rendet kapta. Az új hadügyér igen tehetséges és sokoldalú képzettséggel bíró férfiú; ő egyelőre a hadügyministerium összes igazgatását német mintá szerint akarja berendezni, s gyaníthatólag nem sokára a hadsereg is hasonló szervezettel kap. Abdul-Aziz szultán, ki mostanáig csak különös esetekben vett részt közvetlenül a kormányügyekben, most minden ministerét meghatározott programmal látta el a jövőre nézve; a nagyvezérnek részrehajlatlanság, az érdem és képességek tekintetbe vétele, különösen pedig az államháztartásban takarékoskosság ajánlatik. A mint a dolgok ma állnak, minden jel arra mutat, miszerint a reformok útján gyorsabban és erőlyesebben akarnak előrehaladni, mint eddig.

Legujabbak.

Turin, sept. 30. A németalföldi királyné ma este ideérkezett.

Páris, okt. 1. A hivatalos lap jelenti, hogy Pothuan tengernagy Cissej tbk. távollétében ideiglenesen vezetni fogja a hadministeriumot. — A vámegegyezményt illető nehézségek el vannak hártva, s még csak az aláírás hiányzik. Az Oise megye egy részének megszállása miatti felszólalásra Manteuffel azt felelte, hogy az tévedésből történt, s az odahagyás azonnal megkezdődik.

Madrid, okt. 1. A kamra elnökség kérdése valószínűleg a többség mai ülésében döntetik el. Zorilla ugyanekkor előadja programját. Az államhivatalnokok fizetésének leszállítását várják, a kül-államadósság nem vettetik adó alá.

Bécs, okt. 2. A brazíliai császár és császárné ide érkezett.

Konstantinápoly, okt. 1. Az utóbbi két nap 70 egyén halt meg kolerában. Az arzenálban a munkát beszüntették; ivóvizben nagy a hiány.

München, okt. 2. Az egyházkérdésben benyújtandó interpellatio már formulázva van. A haladási párt végelegesen megalakult; élén Stauffenberg, Marquardsen és Volk állnak.

Ujdonságok.

— **Megyénk főispánja,** Huszka Mihály megyei aljegyzőt tiszteletbeli törvényszéki ülnökké nevezte ki.

— **Az alföldi vasut nagyváradi-eszéki része** sept. 27-én adatott át, ünnepélyes megnyitással, a közforgalomnak. A vonat Nagy-Váradról indult s az utazásba részt vett nevezetesebb vendégek a következők valának: Tisza Lajos közlekedési miniszter, Trefort Ágoston, b. Podmaniczky Frigyes, Móric Pál, Szontagh Pál (csanádi), Térey Pál orsz. képviselő, gróf Haller Sándor, Czékusz zágrábi polgármester, a bihari főispán stb. Eszékiig majd minden állomás indóháza föl volt diszitve, mindenütt küldötségek és üdvözlő beszédek fogadták az érkezőket s e tekintetben talán csak Gyula város képezett kivételt. A vonat esti 7 órakor érkezett Eszékre, hol a fényesen kivilágított és feldiszitett pályaudvarban roppant néptömeg sereglett össze s az érkezőket zene, lövöldözés, éljen és zsviókka fogadták, a polgármester pedig horvát nyelven mondott üdvözlő beszédet. 8 órakor a casinóban bankettet rendeztek, melyen sok toasztot mondtak a királyért, a horvátokért, a magyarokért stb.

— **Az alsó fehér-kőrösi szabályozási társulat,** folyó hó 19-én délelőtti 10 órakor Gyulán a városháza nagy termében rendkívüli közgyűlést tartand.

— **Sarkadon** a vasut ünnepélyes megnyitása-
kor a vonattal odaérkező Tisza Lajos közlekedési
ministert a város küldöttségileg lelkes szavakban
üdvözölte, mire a minister ur röviden, meleg, őszinte
szavakkal válaszolt. Rövid szünetelés után aztán a
vonat tovább robbogott.

— **Egy értekezés** küldetett be hozzánk a Bi-
har- és Békésmegye véghatárán érintkező Sarkad
mezőváros és vidéke földtalajáról és kútveiről
Trajánovics Ágostontól. Ez értekezés, mely kü-
lönben az orvos- és gyógyszerész-egylet gyűlésén
is felolvastatt, a mennyire bepillantottunk, s fu-
tolog áttekinthettük, igen nagy szakavatottságról
tanuskodó tollal van írva s rendkívül érdekes fel-
világosításokat szolgáltat azon vidékről földtani és
természettudományi szempontból. Ajánljuk figyel-
mébe ezen értekezést a tudomány barátainak.

— **A honvédszázló-szentelési** ünnepélyről
hozott tudósításunk némi kiegészítésül fölemlítjük,
hogy az ünnepélyt követett napra [sept. 25.] az
itteni összes honvédtisztikar Kétegyházára, a zász-
lóánya lakhelyére, volt ebédre hivatalos s ott fé-
nyesen megvendégeltettek.

— **Csóka Sándor** szintársulata, mely legutóbbi
időben Szarvason működött, közelebb Oroshá-
zára tette át állomását.

— **A napokban** kaptuk meg a „Magyarország
és a nagy világ“ című értékes képes hetilap ne-
gyedévi jutalomképét, a Weber mesteri esetje
alól kikérült „Szigetvár végpercei“ című fest-
vény lenyomatát. E kép a történelmünkben oly ne-
vezetes catastropha végjelenetét oly találón s oly
megrázó alakban állítja elénk s a kivitel annyira
művészi fölfogású, hogy elfogultság nélkül mond-
hatjuk, mikép ezek hasonló műlap még kevés ke-
rült a közönség elé, s az minden művelt ház méltó
disze leend.

— **Az idő már őszre jár;** a verőfényes na-
pok hat hidegebb, nedves időjárás váltotta fel a na-
pokban s nézhetünk ismét reménytelenül a kisváro-
si sár- és víztengerek véget nem érő saisonja elé,
s a közlekedési nehézségek ólom lábu réme ismét
megkezdendi tipogó járását, melyet azonban most
már — hála a gőzerő nálunk is érvényre jutott
uralmának — könnyűbben elviselhetünk.

+ **Viszik a szép lányokat.** E hó 15-én ve-
zeti oltárhoz Kézsmárki István a bájos Szulimán
Ida kisasszonyt. — Ugyancsak e hóban tartja me-
nyegzőjét Pap István k. ladányi rector a szép Oláh
Terézzel. Találjanak boldogságot mindannyian fri-
gyükben.

+ **A napokban** egy beborozott kocsis oly örült
sebességgel hajtott végig a főútcán, hogy a járó-
kelők csak a legnagyobb bajjal voltak képesek
menekülni az eshető veszedelem elől. A kocsis e
mellett tele torokkal ékes dallamokat zengedett,
nem csak botránykozására a kényszerű hallga-
tóságnak. — Rendőrségről természetesen szó sem
volt.

— **Hogy t. olvasóink** azon részében, mely az
idylli képek szemléléséhez ritkábban jut, a költés-
zet e szelíd válfaja iránti fogékonyság végkép ki-
ne haljon: utaljuk azon szombat és vasárnap na-
pokon városunkban igen gyakori jelenetekre, me-
lyeket kedélyviláguk némi fölfrissítésére törekvő
búbánatos atyánkfiai, a nézők épülésére és helyi
rendőrségünk dicsőségére, végig játszanak. Így
például mult vasárnap a „Korona“ előtti térségen
vagy három részeg ember éktelen ordítással,
nyakig-fülig csajhosan bukdácsolt előre hátra s
utóbb a „Korona“-beli kis csapszékben keresett és
talált óhajtott nyugalmat [?]. Ugyan e csapszék
előtt a mondott napon több órán keresztül fényes
nappal egy Noe apánk sorsára jutott ember fet-
rengett félig meztelenül a sárban, folytonosan ordi-
tozva s nagy gyermekcsoport által bámultatva.
Mult kedden délelőtt pedig a takarékpénztár előtti
térségen egy ugyan ilyen részeg ember hasonló
felemelő látványt nyújtott, míg kevés távolságra
tőle egy kofa-asszony pergett a bor vagy pálinka
által fokozott tevékenységre ingerelt nyelvkészle-
tét. — Gyönyörű képek valóban, s még is azt
mondják, hogy korunk nem a költészet kora.

— **A gyulai tanodai muzeum** mult september
hóban következő adományokkal gyarapodott: Nagy
Alajos: néh. Batthyány Lajos gróf, első magyar
ministerelnök „Élet- s jellemrajza“ s „temetésének
leírása“ című művét és temetési diszes nagy képét;

— Grótz Béla: „Epistolae Mathiae regis corvini
ad Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, alios-
que viros Illustres datae“ 1743-ban nyomtatott, és
Timon Samu „Imagines antiquae et novae Hun-
gariae“ című 1754-ben nyomtatott latin szövegű
történelmi könyveket, továbbá I. Ferdinand m. k.
1555-ik évi ezüst dénerját, János-György manns-
feldi örgróf ezüst tallérját, 1 darab 1831. évi réz
hellert, és br. Stifft András bécsi orvostudor 1784-ki
félszázados évi jubileumára veretett emlék ér-
mét; — Titius Pius gerlai udvari káplán a Körös
parton téglavetés alkalmával 1860-ik évben talált
hamvvedret; — Bak Gusztáv következő, u. m. Ca-
ligula, Flavius, Vespasianus, Claudius, Agrippa,
Aurelius, Antoninus, Trajanus optimus, és III. Ágost-
on lengyelkirály idejéből érmekeket; — Kállay Já-
nos I. Mátyás 1 darab ezüst pénzecskéjét; — Lu-
czy István I. Lipót r. cs. 1700. évi 1 darab birod-
almi ezüst, III. Napoleon volt francia császár 1
darab ötös centime-t 1855-ből és Rabelais Ferenc
1 darab réz emlékérmét. — Nagy Gergely János
Albert-Károly bajor fejedelem 1 darab 1732-iki
ezüst, és 1 darab meklenburg-schwerini ezüst schil-
linget; — Dunay Alajos 1 darab „Daco“ feliratu
igen régi réz érmet, 1 darab VI. Károly m. k.
1716-ik évi ezüst polturáját és 1 darab lengyel
régizüst pénzt. — Végre Deshayes Jenny kis-
asszony Viktoria angol királynő 1 darab 1863-ki,
III. Napoleon 2 darab 1855-ki, 1 darab 1862-iki
lombardiai, 1 darab 1870-ki hesseni réz, és 1 da-
rab 1858-iki hannoveriai ezüst pénzt.

Közgyűlésre meghívás.

A „b-gyulai torna és tüzoltó egylet“ tag-
jai, 1871. évi oct. 8-án d. e. 10 órakor a város-
háza nagy termében tartandó közgyűlésre tisztelet-
tel meghívottnak.

Elintézési tárgyak: A pesti orsz. tüzoltó ünne-
pélyre kiküldött képviselők jelentése. Az 1870.
évi pénztári számadás megvizsgálására kiküldött
bizottság jelentése. A tornatanárnak további szer-
ződtetése.

Kelt Gyulán oct. 3-án 1871.

Janó Sándor
igazg. alelnök.

Vegyesek.

A honvédménház alapkövének letéti ünne-
pélye: Vidacs János orsz. gyűl. képviselő fárado-
zásainak gyümölcsét a vasárnapi alapkö letételnél
végre élvezheté. A honvéd névhez méltóan való-
ságos ünnepélyre emelték ez eseményt. Több hon-
védegylet jelent meg, köztük az aradi és budai
még a 48—49-ki zászlókkal. A menház bizottság
a soroksári vámsorompókon kívül vett egy telket
a várostól 23,000 frton, s e telek volt az ünnepé-
lyes alapkö letétel színhelye, nagy számú közönség
részvétele mellett. — Vidacs János — mint az
eszmé megpendítője — kezdte meg a szónoklatok
sorát, fejtegetve a menház keletkezés körül folyt
politikai harcokat. Beszédjét Kossuth életével fe-
jezvé be. — Utána Kühnel Ignác bizottmányi
tag a menház keletkezése történetét adta elő, —
mire az alapkö letétele következett. — Az alapkö
alá zártak az 1848-ki függetlenségre vonatkozó
okmányok, több magyar arany, magyar pénzek,
Kossuth bankjegyek, Vetter Antal honvéd altábor-
nagy érdemjele, Gáspár honvéd tábornok fényképe,
a még életben levő honvédtisztek névsora, a men-
ház tervezete és története, a vasárnap megjelent
magyar lapok, stb. A nagy tömeg kíváncsára Vetter
honvéd altb., Gáspár h. tbnk. és Németh h. ka-
pitány mutatták be magukat. Az ünnepélyt Cle-
mentis Gábor orsz. képvis. beszédje zárta be, mely
után a tömeg szép rendben távozott.

Bíróági statistika. Az új szervezés szerint

az elsőfolyamodású bíróságok és járásbírók sze-
mélyzetének száma következőleg alakul: A buda-
pesti négy törvényszék kap 4 elnököt, 2 alelnököt,
40 bírót, 20 jegyzőt, 24 telekkönyvvezetőt, 15
segédvezetőt. Lesz rendszeresítve 7 járásbíró, 28
aljárásbíró, 3 kir. államügyész és 4 államügyész.
Az ország 99 törvényszékéhez ugyanannyi elnök,
532 bírót, 181 jegyzőt, 250 telekkönyvvezetőt, 160
segédvezetőt nevezetnek ki. — Ezenkívül 353 já-
rásbíró 457 aljárásbíró, 69 államügyész és 96 al-
ügyész nevezetnek ki. Ez összes személyzet a segéd-
személyzettel együtt [börtönőr, orvos, irnok] 7.717,820
frtba kerül évenként.

Utlevélügy. A belügyminister az ország tör-
vényhatóságaihoz következő körrendeletet intézett:
Legújabb időben figyelmet ébresztőleg emelkedik
azon osztrák-magyar birodalmi utasok száma, kik
részint saját elhatározásuk, részint ámitó ágensek
biztatásai folytán hazájukat elhagyják s majd a
török, majd az orosz birodalomba utaznak, hogy
ott vélt jobbllétiüket megállapíthassák, azonban több-
nyire kevés, vagy épen semmi anyagi készülettel,
sőt még a megkivántató uti költséggel sem látván
el magukat, onnan többnyire a legnagyobb nyo-
mor és inség között hazájukba visszatörekednek,
s ez alkalommal utjokban a galaci cs. és k. kon-
sulatust segélyért ostromolják, mely azonban az e
célra szánt alap kimerülése miatt kéréseiknek el-
re nem tehet. A belügyministerium tehát felhívja
a törvényhatóságokat, hogy a kelet felé törekvő
utasokat azon kellemetlenségre és nyomorra figyel-
messé tegyék, és olyanoktól, kik a szükséges uti-
költséget kimutatni nem képesek, a külföldre szó-
ló utlevelek alapjául szolgáló bizonylatot tagadják
meg, és eleve figyelmeztessék az illetőket, hogy
esetleges nyomoruk a konszulusok által eny-
híttetni nem fog.

Az országos tornaszövetség. Matolay Elek,
a pesti torna-egylet elnöke, az országban lévő tor-
na-egyletek képviselőit szövetségi közgyűlésre hívá
egybe Pesten ugyanazon napokra, melyeken a tűz-
oltók ünnepélye végbement. E gyűlés kimondá,
hogy a szövetség megalakult; s célját ezekbe fog-
lalá: 1] az egyes tornaegyleteket egységes és si-
keresebb működhetés végett szorosabban összefü-
zni; 2] a tornázás ügyét általában előmozdítani, és
ugyan, zsenge egyletek szellemi és anyagi segély-
zése által; kerületi és országos torna-ünnepélyek
által [az előbbieket évenként; az utóbbiak minden
3-ik évben tartatnak] egy központi irodalmi köz-
löny kiadása által.

A postaforgalom Magyarországon és Ausz-
triában. A hivatalos kimutatások szerint a pénzér-
ték-küldemények 1870-ben összesen 2 milliárd
405.319,994 frtot képviseltek, s ebből Magyaror-
szágra 677.514,601 ft, Ausztriára 1 milliárd 727.805,-
393 frt esik. A pénzértékküldemények darab-szá-
ma összesen 15,676,084, sulya pedig 21.225,228
font. Ezenkívül bérmentesen szállított 1.916,652
darab, 5.489,986 font sulylyal és 1.053,120,175
frt értékkel, miből Magyarországra 456.676,998
esett.

A gödi ál-csata [manoeuvre], mely a napokban
Vác alatt végbement, fényesen sikerült. A ma-
gyar honvédség minden tekintetben kitett magáért.
Szakértő és csatákban megöszült aggastyánok lel-
kesedéssel beszélnek honvédségünk gyors mozgá-
sairól és begyakorlottságáról. A király nem tudta
elégyszer ismételni legmagasabb megalégedését, s
József főherceg az atyai szeretet gyöngédségeivel
halmozta el honvédeinket.

Bezerédi László, egyike a veterán országgyű-
lési képviselőknek, vasmegeyi birtokán meghalt.
Tiszta jellemű férfiú volt, halála vesztesség.

A francia kormány a „filoxera vastatrix“
szőlőpusztító kártékony rovar felismerése és ki-
pusztítása iránt teendő javaslatra 20,000 franknyi
jutalom-díjjal pályázatot nyitott, melyre a pálya-
művek a francia köztársaság valamelyik prefektu-
rája, vagy a francia földmívelési ministeriumhoz
legkésőbb 1872. decemb. 31-ig nyújtandó be.

Gyermekgyilkosság. Kovács Erzsé, 32 éves
nő, a tolnamegyei törvényszék által gyermekgyil-

kosság miatt kötél általi halálra ítéltetett. A fellebezés folytán másodszori vizsgálat után csak tíz évi súlyos börtönre ítéltetett. A tényálladék következő: A vámi pusztában Kovács Erzse mint munkásnő működött; de mivel folytonosan beteg volt, nem sokat kereshetett. E miatt sorsa igen súlyos lett annál inkább, mivel 2 és fél éves gyermekét is el kellett tartania. Az nem fájt neki annyira, hogy ő maga inségben van, de hogy gyermeke koplal, kenyeret kér, s ő a legnélkülözhetetlenebbel sem tudja ellátni, oly kétségbeesésbe hozta, hogy viszonyai megfontolása után azon borzasztó gondolatra jutott, hogy a gyermeket életétől megfosztja.

Gyermekeit karjába vévén, Simonytornyáig vitte s ott belökte a Sióba. A hullát hetek mulva fogta ki egy halász.

Philadelphiában egy német tejárús meggazdagodván, két aranyokkal terhelt zacskóval indult vissza hazájába. Alig hogy a hajó fedélzetére ért, felnyitja az egyik zacskót, s a benne levő aranyokat újra megszámlálta. E foglalkozásnál szerencsétlenségére egy majom szemmel tartotta őt. A tejárús semmi rosszat sem gyanítva, a zacskót ismét beköti, de alig, hogy azzal készen van, a majom hozzá ugrik, a zacskót kezeiből kirántja, s az árboc tetejére felszökik. Odalenn a zacskót szépen

feloldja s miután előbb a csillogó aranyokat megbámulta volna, egyenkint felváltva majd a fedélzetre, majd pedig a vízbe dobálni kezdé, e működését folytatta mindaddig, míg csak a zacskóban aranyra akad. Midőn a dobálással készen lett, a megrabolt sógor, ki az egész jelenetnek akarata elleni szemtanuja volt, kétségbeesetten felkiáltott: „Nem is hiszem, hogy maga az ördög nem lett volna; mert a mi a vízből jött be, az ismét a víznek, a mi pedig tejből befolyt, azt meg nekem juttatta vissza.“

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

VARRÓGÉPEK

104) legolcsóbb vételhelye 6—6

Wheeler és Wilson
Grover és Baker } rendszere szerint
Howe

5 évi jótállás mellett.

A vétel részletfizetésekben is történhet.

Megrendeléseket kérünk címezni:

A varrógép bizományi raktárba PEST Józseftér 3. sz.

Az alföldi vasút építkezési vállalat a gyulai pályaudvar melletti raktárhelyén f. hó 9-én hetfőn reggeli 8 órákor sokféle

épületanyagok

és

szerszámok

árverés útján fognak eladni.

112) 1—2

Haszonbéri hirdetmény.

Méltóságos Wenckheim Krisztina grófnő végrendeleti gyámsága részéről közhírré tétetik, miszerint

a Békés megyében Békés város határában létező uradalmi földek egy része, mintegy 20,000 hold terület kisebb és nagyobb részletekben f. évi október 1-sőtől számítandó 6 évre, október 10-én délelőtt 10 órákor Békésen az urasági laknál tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe fog bocsájtatni.

Az árverési és szerződési feltételek addig is Békésen az uradalmi tisztartósnál megtekinthetők lesznek, — arra nézve azonban jelen alkalommal is figyelmeztetnek a bérleni szándékozók, — miszerint azon földterület után, melyre árverezni akarnak, 1100 □ öles holdanként érve 1 frtjával esendő összeget kötbérképen, az árverés kezdetén tartoznak lefizetni.

Ugyanítt köztudomásra hozatván, miszerint a méltóságos grófnő kigyósi ménéséből is 10—15 darab különtéle korú és nemű ló, Kigyóson október 9-én tartandó árverésen eladni fog.

111) 1—2

Valódi amerikai varrógépek jótállás mellett.

Dúsan aranyozott, szép kiállítású vas sarkeresztek különféle nagyságban.

Petroleum lámpák, és azokhoz valódi amerikai szagtalan fehér petroleum.

Fegyverek, öntött vaskályhák, takarék konyhák (Sparherde) és zománcozott edényeiket ajánlják a legolcsóbb árak mellett.

97) 7—14

Scherfeneder és Grabner

vas- és fűszer kereskedők az arany kaszához,
Dessewffy-házban, a kápolna közelében.

ÚJ ÜZLETNYITÁS.

Grosz és Steiner

teljes tisztelettel értesítik a nagyérdemű közönséget, hogy itt B.-Gyulán özvegy Kráhmné asz. helyiségein, a „Magyar Király“ szállodával átellenben

gőzfűrészmalmi épület- és tűzifa raktárt

nyitottak, hol szintén egész épületekhez megrendeléseket vállalnak, és törekvésük leendő, a n. évi közönség becses bizalmát pontos kiszolgáltatás és a legjutányosabb árak által minden tekintetben kiérdemelni.

113)

1—3